

Växa upp tillsammans i Trekanten

Nästan som att vara syskon

När den andra generationens kollektivhus började byggas på 80-talet blev det en del uppmärksamhet i media. Flera tidningar skrev om fenomenet och illustrerade det med intervjuer med personer som växt upp i kollektivhus på 40- och 50-talet. Några av dem hade ganska tråkiga minnen från ett liv med anställd personal dygnet runt och lite tid med de egna föräldrarna.

Nu finns många unga vuxna som växt upp i den nya typen av kollektivhus. Kalle Kohlström, Amanda Kohlström, André Rach och Mattias Egerö är 18-24 år och har alla växt upp i kollektivhuset Trekanten i Stockholm. Mattias har flyttat hemifrån och de andra är snart på väg ut. Jag samlade ihop dem på husets takterrass en sommarkväll för att prata om hur de har upplevt att växa upp i andra generationens kollektivhus.

– Det var jävligt roligt att växa upp i Trekanten, säger Mattias.

– Det var så mycket vänner i ungefär ens egen ålder, fyller Kalle i.

Lättare träffa kompisarna

Andra barn behövde ringa till varandra och planera för att träffas. I kollektivhuset gick man bara och knackade på hos sina kompisar när som helst. Var man sugen på att bygga lego gick man hem till den som hade mest av det, ville man spela TV-spel gick man till den som hade de roligaste spelen. Och ofta samlades snart hela gänget hemma hos någon.

– Mamma blev ibland jätteirriterad på alla som sprang och ringde på hela tiden, minns Amanda.

Mattias Egerö, Kalle Kohlström, Amanda Kohlström, André Rach gillade att växa upp i kollektivhuset Trekanten.

De är alla överens om att det var särskilt positivt att man umgicks i gäng med ganska blandade åldrar. I deras gäng skiljde det sex år mellan den yngste och den äldste. De tycker att det har lärt dem att ålder inte har så stor betydelse. Många av deras kompisar som inte bodde i huset var avundsjuka och

ville också bo i »huset« som det kallades i stadsdelen.

Och fantasin flödade långt upp i tonåren. Man hittade på många egna lekar, som »kollek-patrullen« som smög runt huset och försvarade det mot inbillade inkräktare.

Missa inte Öppet hus 5-6 oktober

Håll utkik på www.kollektivhus.nu efter annons om Öppet hus. Omkring 20 kollektivhus brukar öppna sina dörrar för allmänheten den första helgen i oktober varje år. Att besöka en bogemenskap är bästa sättet att förstå hur bogemenskap fungerar. Du som redan bor i gemenskap kan lära dig något nytt genom att besöka ett annat kollektivhus. Alla hus är olika!

»Vi har blivit lite mer tigha för att föräldrarna kände varandra.«

– Och i gymnasalen lekte vi »masken«, där en hade en skräckmask och jagade de andra, berättar André.

Jag frågar om de inte tror att det kan bli ungefär likadant i ett vanligt hus där det bor många barn. Men de menar att det var mycket genom föräldrarnas gemensamma aktiviteter, som middagarna och festerna i matsalen, som de lärde känna varandra. I husets gymnasal intill matsalen slängdes alla barn ihop i en hög när de ätit färdigt.

– Hur funkade det i gymnasalen med alla barn i olika åldrar? frågar jag.

– Många barn har fått bollar i huvudet där, konstaterar Kalle.

Och det blev en del bråk och tårar. Men de blev snabbt vänner igen.

– Man har inte kunnat fly från problemen. Har man bråkat med någon har ens föräldrar krävt att man gått och pratat med den och sagt förlåt, säger Amanda.

– Lite som med syskon, vi har blivit mer tigha för att föräldrarna kände varandra, konstaterar Mattias.

Att många vuxna i huset känner ett gemensamt ansvar för barnen har också känts tryggt, menar de. Även om det ibland var lite jobbigt att få skäll från någon annan än de egna föräldrarna.

De kan alla tänka sig att flytta till kollektivhus som vuxna, i alla fall när de får barn. Amanda och Mattias vill även gärna prova på att dela lägenhet med kompisar eller syskon. Alla tycker de att det verkar tråkigt att inte känna sina grannar och att äta middag ensam varje dag. Mattias har haft tur att hamna i ett vanligt hus där det är ganska mycket grannkontakt. ■

ULRIKA EGERÖ

(som nyligen flyttat från Trekanten till kollektivhuset Dunderbacken)

»Jag fick social kompetens genom att bo i kollektivhus«

FOTO: DICK URBAN VESTBRO

Simon Egelius och Hellen i kollektivhuset Tullstugan med barnet Lovi.

SIMON EGELIUS bodde i Hässelby familjehotell från det att han var 1,5 år tills han var 15. När hans föräldrar skilde sig skaffade de sig var sin lägenhet i samma hus. Då hans mamma flyttade till Huddinge följde Simon med, men han fortsatte att äta fredagsmiddagar med pappa i Hässelby familjehotells matsal. När han ett antal år senare själv bildade familj ville han bo i kollektivhus och flyttade därför till Tullstugan på Södermalm i Stockholm. Dick Urban Vestbro intervjuade Simon.

Vad minns du av din barndom i Hässelby familjehotell?

Jag minns att vi hade roligt i den långa korridoren (750 m lång). Det var också trevligt med matsalen, där vi träffade jämgamla kompisar. Vi använde ofta pingisrummet, men det var litet kusligt där nere i källaren. Jag tror att jag fått soci-

al kompetens genom att bo i kollektivhus.

– Ja, Simon är verkligen social, säger hans fru Hellen.

– I familjehotellet fanns det alltid någon vuxen till hands. Jag minns en gång när jag slog mig så det blödde. När jag inte fick tag i pappa gick jag till Rolf och Judy som plåstrade om mig. Jag gick i daghemmet som låg i familjehotellet. Man kunde gå dit utan att ta på sig ytterkläder och jag hade många kompisar från kollektivhuset.

– När pappa flyttade till kollektivhuset Tullstugan 1993 flyttade jag med. Jag deltog även i matlag. Men sen flyttade jag till egen lägenhet. I det område vi bodde hade vi nästan inga kontakter med våra grannar. När vi fick barn beslöt vi att köpa lägenhet i Tullstugans kollektivhus. Det var inte bara för att pappa bor här, utan även för att vi ville bo kollektivt själva. ■

DICK URBAN VESTBRO

USA-studie: Billigare att bo kollektivt

Människor som bor kollektivt lever billigare än andra. Det visar en studie i USA av arkitektfirman McKamant & Durrett. Man frågade 200 människor i kollektiv hur mycket de sparat genom att flytta från konventionellt boende. Svaren visar att

man sparat mellan 200 och 2430 dollar i månaden. Kollektivboende har färre bilar, tankar mer sällan och reser mindre än andra. Man förbrukar mindre energi och klarar sig med mindre bostadsyta – även när man räknar in de gemensamma loka-

lerna. Ingen motsvarande studie finns för svenska förhållanden. En sådan skulle behövas. Den bör ta med hur mycket man tjänar på att laga mat och äta middag tillsammans.

DICK URBAN VESTBRO

Se exempel på billiga kollektivhus i USA: <http://www.cohousingco.com/type/affordable-housing>

Nytt intresse för bogemenskap

Liksom Norge har Finland få kollektivhus. Men på senare tid har intresset ökat. Flera nya projekt är på gång.

Det framgår i boken *Askeleita Kohti Yhteisöasumista* av Anna Helamaa och Riikka Pylvänen. Boken är ett resultat av ett forskningsprojekt vid Tekniska universitetet i Tammerfors, inriktat på de gemensamma rummen i staden. Sex kommuner deltog i arbetet med att hitta nya sätt att planera och bygga bostäder. En viktig del var också att samla och sprida erfarenheter av bogemenskaper i olika europeiska länder.

Boken är på finska, men tack vare rikligt med fotografier och ritningar kan man ändå »läsa« boken med behållning. Den innehåller exempel från Finland, Danmark, Tyskland, Österrike och Nederländerna. Hela boken är värd en svensk översättning.

En av författarna, Anna Helamaa, fortsätter att forska kring bogemenskaper. Undertecknad (Vestbro) träffade henne nyligen och fick då en sammanfattning av läget för bogemenskap i Finland. Anna bor själv i ett kollektiv i Tammerfors. När stadsdelen Tammela, med många gamla trähus, skulle saneras blev det protester. Efter tio års strid lyckades man rädda kvarteret Annikki där Annas kollektiv ligger. I Tammerfors finns även kollektiven Koti-pehku och Hiidenkivi.

Kollektivhus i Helsingfors

I Helsingfors ligger kollektivhuset Loppukiri, inflyttat 2006. Det liknar Färdknäppen i Stockholm. Man måste vara minst 48 år för att flytta in. Huset har sju våningar, 28 lägenheter och 450 kvm gemensamma lokaler.

Föreningen *Aktiiviset seniorit*, som skapade Loppukiri, planerar nu ett nytt seniorkollektiv under namnet Kotisatama. Ett annat projekt under planering är Omatoimi i Saarijärvi.

I Helsingfors finns också ett alldeles nytt kollektivhus för blandade åldrar. Det har fått namnet Casa Malta (tidigare »Hem i stan«) i stadsdelen Busholmen. De boendes förening har varit byggherre. Antal hushåll är 60 stycken. En av de boende, Salla Korpela, kallar projektet ett av de

Matsalen i Loppukiri.

mest ambitiösa i Finland. Inflyttning sker under hösten 2013. Tanken är att man ska ha gemensamma middagar som i den svenska modellen. Förutom matsal och gemensamt kök i bottenvåningen finns bastu, gemensamhetslokaler och en inglasad trädgård på taket. Casa Malta värms med jordvärme och har värmeväxlare, fyrglasfönster och god isolering i övrigt. Huset ligger intill T-banan och ska ha bilpool. Huset ligger vid Välimerenkatu som betyder Medelhavsgatan, därav namnet Casa Malta (som på finska betyder »tålamod», något som gruppen haft för att förverkliga projektet).

Tidigare bostadsprojekt

Det visar sig att Finland också haft intres-

santa kollektiva bostadsprojekt tidigare i sin historia. Forskaren Bianca Gräsbeck i Åbo har nyligen grävt fram material om en hel rad 'centralkökshus' av samma typ som byggdes i andra europeiska länder i början på 1900-talet.

I Tammerfors finns ett utomhusmuseum bevarat som visar att arbetarbostäder i slutet av 1800-talet och början av 1900-talet hade gemensamma kök – av ekonomiska skäl.

Det är dags för en studieresa till Finland!

KERSTIN KÄRNEKULL &
DICK URBAN VESTBRO

Mer information

Boken *Askeleita Kohti Yhteisöasumista* kan laddas ned från https://wiki.tut.fi/pub/Monikko/WebHome/Monikko_Loppuraportti_web.pdf.

Läs mer om Annikki-kollektivet (på svenska): <http://www.rakennustieto.fi/lehdet/ry/index/lehti/6EOXgiC3X.html>.

Läs mer om Loppukiri på: http://arch1design.com/LOPPUKIRI_HOUSING_COMMUNITY.html ←http://arch1design.com/LOPPUKIRI_HOUSING_COMMUNITY.html→.

Det finns även en färsk doktorsavhandling om finsk kollektivhushistoria. Den är skriven (på engelska) av Özlem Özer-Kemppainen och kan laddas ned från: <http://herkules oulu.fi/isbn9514280822/isbn9514280822.pdf>

Amanda Pearson berättade om Thresholds tillkomst och funktion i dag.

Threshold Centre

Tolv arbetsgrupper, gemensam frysbox och egna grönsaker

I samband med ett möte inom ramen för det EU-finansierade projektet CoElderly fick undertecknad och Ingela Blomberg tillfälle att besöka kollektivet Threshold Centre i Gillingham i södra England. Vi var 15 personer från fyra länder som blev mottagna med te, jus, saft och kakor på den gemensamma gården i högsommarvärmen. Amanda Pearson och Michael Gillings visade oss runt och berättade kollektivets historia.

Threshold Centre startades av en mindre grupp för över tio år sedan. År 2004 lyckades man få tag på en gammal bondgård som var till salu. För att få hjälp med finansiering, ombyggnad och nybyggnad vände sig gruppen till ett bostadsföretag med inriktning på mindre bemedlade. Ett villkor för stöd var att 40 procent av bostäderna avsattes för människor med låga inkomster. Kollektivet har bostäder med både äganderätt och hyres-

rätt. Alla medlemmar har rösträtt, men för utgifter över 150.000 kr är det bara ägarna som kan ta beslut.

Byggnadernas kulturhistoriska värde gjorde att man inte kunde göra omfattande upprustning av husen. De boende stod för en stor del av upprustningen själva. Amanda och Michael pekade stolt på den vackra gemensamma parken i mitten och förklarar att den från början bara bestod av lera och vattenfyllda diken.

Blandad sammansättning

Kollektivet består av en blandning av barnfamiljer, ensamstående och barnlösa par, sammanlagt 14 hushåll i radhus om två till fem rum. Amanda förklarade att det inte fick plats med så många barnfamiljer eftersom husen är för små. De flesta boende har jobb i offentlig sektor medan några har egen firma och en del är pensionärer. Nästan alla har egen bil.

Kollektivet har gemensamma middagar

torsdagar och söndagar. 12–14 medlemmar brukar komma och äta. Endast vegetarisk mat serveras. Andra gemensamma aktiviteter är sångstunder, grillfester och dans. I anläggningen finns gästrum, ett meditationsrum och en gemensam tvättstuga. Inga privata tvättmaskiner förekommer. Man har en gemensam frysbox så att de individuella hushållen slipper sådan energislukande utrustning. Threshold klarar sin energiförsörjning med solpaneler och en egen värmepanna som drivs med träflis. På andra sidan vägen har kollektivet en större markyta med växthus, komposttoaletter och hönsgrård.

Alla boende förväntas göra en arbetsinsats om fyra timmar per vecka. Mycket arbete krävs för upprustning och underhåll av byggnaderna samt skötsel av värmeanläggningen, växthusen och hönsen. Det finns sammanlagt 12 arbetsgrupper i Threshold. Ingen får arvode för sitt arbete.

En gång om året ordnar Threshold

öppet hus. Då bjuder man in vänner och grannar som får göra en mindre arbetsinsats mot att de får mat, rundvisning och övernattnin. Intresserade är även välkomna på kaffe/te en söndag i månaden. För att möta intresset för kollektivt boende i allmänhet ordnar Threshold Centre kurser och seminarier.

Föreningen har en 20-årsplan för investeringar och underhåll. Alla betalar en avgift till det gemensamma – i proportion till den egna bostadens storlek.

Kände sig genast hemma

Vi frågade Amanda hur hon kom till Threshold. Hon förklarade att hon inte hade några nära släktingar och därför letade efter en annan typ av familjerelationer.

När hon fick kontakt med Threshold kände hon sig genast hemma. Amanda säger dock att hon inte gjort ett åtagande för livet. Om hon får andra prioriteringar kan hon tänka sig att flytta.

Hur väljer ni ut de som ska bo i kollektivet?

– Vi tar emot intresseanmälningar och bjuder in folk på listan till särskilda evenemang då de intresserade får tillfälle att sätta sig in i vad det innebär att bo i Threshold. Vi gör inte direkta intervjuer men lär känna de sökande tillräckligt för att kunna ta beslut. Var och en får komma till Threshold ett flertal gånger innan vi beslutar om inval. Om någon i kollektivet är tveksam så säger vi nej.

Hur gör ni med medlemmar som åldras och behöver omsorg?

– Inställningen är att alla ska vara goda grannar. Det finns inga regler om att man ska hjälpa medlemmar som får nedsatt hälsa. En person i rullstol frågade om det fanns plats för henne, men vi var tvungna att säga nej med hänvisning till att lägenheterna inte var handikappanpassade (två våningar utan trappor). Om någon får hemtjänst är det inget problem. Även den som har funktionsnedsättning kan hitta arbetsuppgifter i kollektivet.

Läs mer på: www.thresholdcentre.org.uk.

DICK URBAN VESTBRO

Kollektivt boende på frammarsch i Storbritannien

I Storbritannien byggdes tidigt intressanta utopiska kollektiv. Ett av de mest berömda är den arbetarägda fabriken New Lanark i Skottland (numera bevarat som museum). Ett annat kollektivt projekt är Homesgarth i London från 1910-talet. Där byggdes också det funktionalistiska Lawn Road House på 1930-talet. Men kollektivhus av självhjälpsmodell har länge lyst med sin frånvaro.

Sedan slutet av 1990-talet har dock byggandet av kollektivhus tagit fart i Storbritannien. I dag finns 14 förverkligade projekt medan 29 grupper arbetar för att förverkliga sina idéer om bogemenskap (se karta här intill).

Kollektivhus NU:s motsvarighet Cohousing UK jobbar sedan 2007 aktivt för att få till stånd fler bogemenskaper. Dess syfte är att stödja startgrupper, organisera kurser, stimulera forskning och utveckla nya modeller för finansiering av kollektivt boende. På dess hemsida www.cohousing.org.uk kan man få goda råd, kontakt med befintliga grupper och ladda ner informationsmaterial. Man kan vara medlem som grupp, som individ eller stödmedlem. Cohousing UK har ett Board of Directors med elva volontärer.

En av styrelsemedlemmarna är Maria Brenton som ingår i projektet CoElderly tillsammans med Ingela Blomberg, Kerstin Kärnekull och undertecknad från Kollektivhus NU. Maria är själv med i gruppen Older Women's Co-Housing Group

Some of the cohousing communities in the UK

There are currently (2015) fourteen built cohousing communities in England and more than forty groups in development across the UK. This map shows just some of them. You can see a list at www.cohousing.org.uk/groups and register your interest in starting a group.

Springhill (Stroud) On a gently sloping site, pedestrianised streets meander through a community of 34 houses ranging from one- to five-bed, in the large common house the community cook three meals a week. Other features include a community room, games, laundry and workshop facilities, sustainable urban drainage and photovoltaic roof.

Threshold Centre (Gillingham, Dorset) A farm converted to fourteen homes, seven of which are affordable rent and shared home ownership in partnership with a housing association. The community offers various courses to showcase living in community. The common house is a renovated old farmhouse, with eating and cooking facilities alongside a relaxation room and guest rooms. The community also manages a community market garden and a green energy system.

Lancaster Cohousing Eco-housing with community! Forty-one energy efficient homes with fabulous common facilities: a large dining room where meals are cooked five times a week, guest bedrooms, laundry, children's room and bike shed. A converted mill building will shortly be available for office/workspace.

Lilac (Leeds) Low Impact Living Affordable Community. Twenty homes and a common house. This first Mutual Home Ownership Society ensures homes are permanently affordable. Community food purchasing, shared laundry, car pooling and other facilities will help community members live sustainably.

Thundercliff Grange (Sheffield) The UK's first cohousing community, established in 1980. Twelve households maintain this beautiful 18th century home and large gardens. The community shares a range of facilities including extensive garden land, a workshop, dining room, gym, bar and smoker room.

Community Project (Laughton, Essex) Intergenerational cohousing set in 22 acres of land, with 26 family homes refurbished/constructed on a former hospital site and heated through a community owned wood chip boiler. Comprising of large communal facilities; kitchen dining room, workspace, performance space, guest rooms, shared gardens, allotments and chickens.

(OWCH), som har ett projekt på gång i Barnet i norra London. Projektet omfattar 25 lägenheter om 1 till 4 rum och kök. Läs mer om projektet på: www.owch.org.uk. Maria säger att OWCH hoppas skapa historia med sitt projekt. Det är öppet enbart

för kvinnor över 50 år. Trötta på män som tidigare i deras liv bestämt över dem har de nu utvecklat ett bostadskomplex helt själva.

DICK URBAN VESTBRO

Kollektivhus på gång i Sydkorea!

Den 22 augusti hade kollektivhuset Tullstugan besök av ett filmteam från det sydkoreanska TV-bolaget MBC (public service). Teamet gjorde en utförlig intervju med undertecknad och filmade matlagning och middag i kollektivhuset. De fick också tillfälle att filma ett matplaneringsmöte och måltider i privata lägenheter (för att visa att man kan ha ett gott privatliv i kollektivhus). Teamet intervjuade även professor Eva Sandstedt om det ökande antalet småhushåll i samhället och de enboendes situation.

DICK URBAN VESTBRO

Svensk kollektivhusmodell inspirerar

Vi är ett gift par från Tyskland och Köln/Bonn-regionen som kom i kontakt med idén om »cohousing« i samband med den internationella konferensen om kollektivt boende i Stockholm maj 2010. Sedan dess är vi begestrade över idén och vill bo och leva i en bogemenskap. I Tyskland har vi dock inte hittat något som kollektivhusen i Sverige, trots intensiva efterforskningar. Därför måste vi själva importera idéerna till Tyskland.

I SLUTET AV FÖRRA ÅRET bildade vi en startgrupp för ett kollektivhusprojekt tillsammans med personer som deltagit i ett studiebesök till Stockholm sommaren 2012 och på så sätt blivit övertygade. Gruppen försöker få till stånd en bogemenskap efter svensk modell med många gemensamma utrymmen och gemensamma måltider.

I den ännu så länge ganska lilla startargruppen arbetar vi med definitioner och riktlinjer för vårt framtida gemensamma boende och för en stegvis utvidgning av gruppen med personer som ställer upp på idéerna. För att övertyga fler om grundtankarna kommer vi att ordna en ny studieresa till Stockholm.

För oss var innehållet i seminariet om hur man skapar ett bra samarbetsklimat i Linköping viktigt liksom samtal med erfarna kollektivister från hela Sverige. Vi

»Kollektivister – framtidens folk!«

KOLLEKTIVHUSET FÄRDKNÄPPEN fyller 20 år i år och firar detta med ett seminarium som utgår från erfarenheter och lärdomar från de gångna åren. Seminariet äger rum torsdag 7 november kl 18 på ABF-huset i Stockholm.

Hur vill vi bo om tjugo år till? Vilka utmaningar kommer vi att möta? Åldringsexplosion? Finns det nya kollektiva lösningar där äldre inte ses som problem utan som resurser? Färdknäppens seminarium handlar om framtiden, om alternativ och möjligheter. Arkitekten Katarina Bonnevier (från radioserien Fasad) inleder.

ANITA PERSSON

Axel Köpsell vid Kollektivhus NU:s årsmöte i mars 2013.

har till exempel lärt oss om: modeller för konfliktlösning, vikten av tydligt ansvar och av fördelning av åtaganden, utveckling av regler för beslutsprocesser och vikten av goda förberedelser och uppföljning av möten.

FÖLJANDE TVÅ PUNKTER var viktigast för oss:

- Sambandet mellan olika upplåtelse- och ägandeformer och vilka olika typer av konflikter som dessa kan leda till.
- Vikten av att tänka till innan nya regler

Stockholm bygger – kollektivhus?

SEMINARIUM I KATASALEN, ABF-huset i Stockholm den 10 oktober kl 18–20. Paneldebatt med Stockholmspolitiker och byggherrar kring hur man vill möta efterfrågan på kollektivhus i Stockholm. Intresset för kollektivhus växer. I Stockholm finns flera föreningar som arbetar för att skapa nya miljömässigt och socialt hållbara hus med gemensamma utrymmen som matsal och verkstäder. Vilka visioner finns? Ingår kollektivhus i »valfrihetens« utbud? De som står bakom seminariet är föreningarna Kombo, Hållkollbo, Tyresö Kollektivhusförening, Föreningen Framtiden och riksföreningen Kollektivhus NU.

införs och av att dessa är ordentligt genomdiskuterade med alla boende innan de antas.

DOROTHEE OCH AXEL KÖPSELL

Kollektivt seniorboende

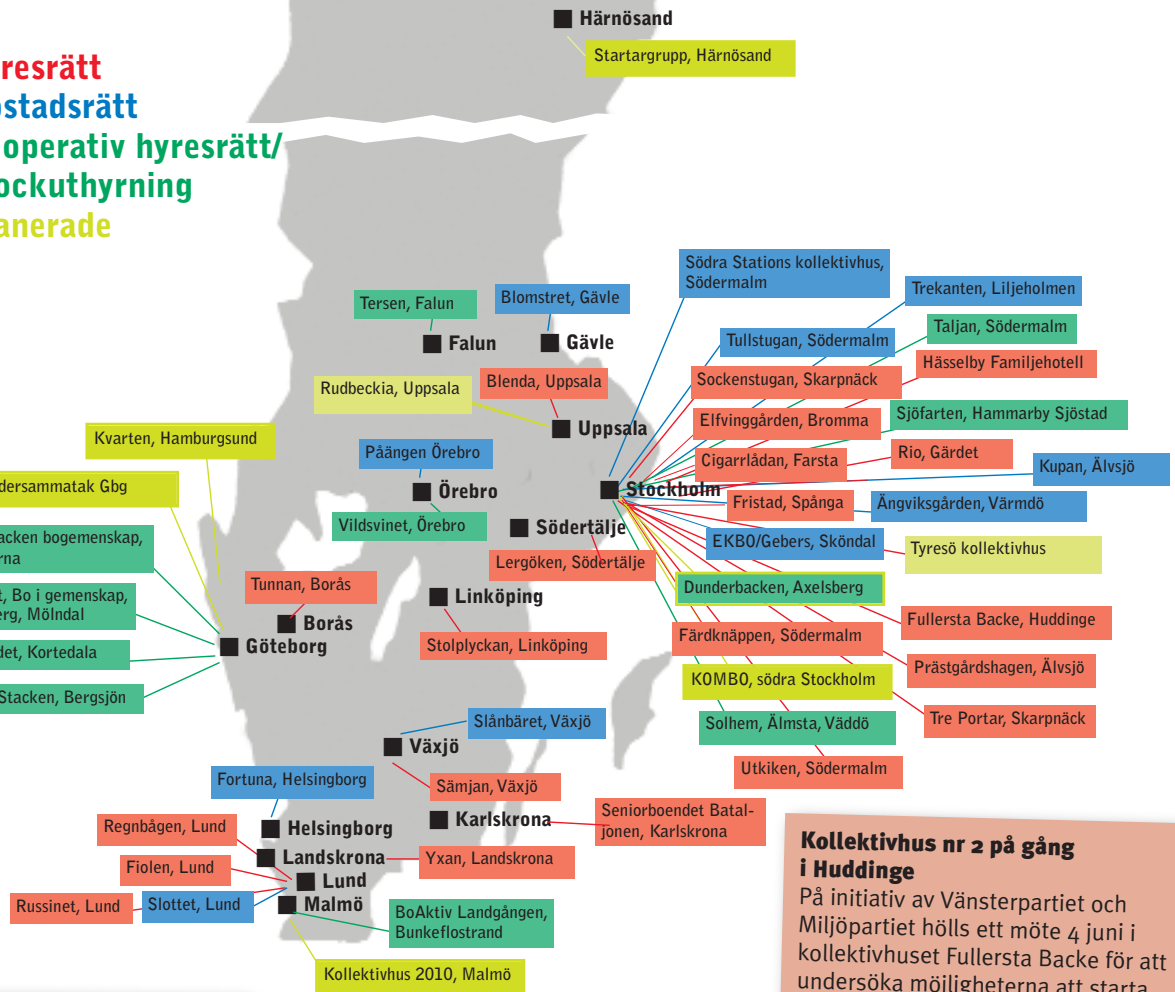
NU FINNS EN HANDBOK för den ökande skara av människor som vill skapa bogemenskap efter det att barnen flyttat hemifrån. Boken »Bygga seniorboende tillsammans«, skriven av Ingela Blomberg och Kerstin Kärnekull (Svensk Byggtjänst 2013), är en utmärkt hjälp för alla som vill lära sig hur man kan bo bra när man blir äldre. Boken har kommit till med stöd av regeringsuppdraget Bo bra på äldre dar. Författarna är arkitekter med lång erfarenhet av bogemenskaper i Sverige och utomlands.

Handboken är pedagogisk, instruktiv och lättläst. Den inbegriper såväl planering som genomförande och inflyttning i olika former av boendeprojekt. Ett antal bogemenskaper i Sverige presenteras. Dessutom berättar sju personer om sina erfarenheter. Boken är användbar på alla nivåer för dem som vill lära nytt och arbeta ihop kring nya former av boende. Boken kan beställas från: <http://butik.byggtjanst.se/byggglitteratur/byggnader/bostäder/bygga-seniorboende-tillsammans>.

EVA NORRBY

Kollektivhus i Sverige

- hyresrätt
- bostadsrätt
- kooperativ hyresrätt/
blockuthyrning
- planerade

Kollektivhus på gång i Härnösand

Sedan kollektivhuset Violen i Luleå lades ner har kollektivhusen i Gävle och Falun varit de mest nordliga medlemmarna i Kollektivhus NU. Men nu finns chans att de blir slagna av Intresseföreningen för kollektivhus i Härnösand. En av initiativtagarna, Karin Frejarö (f.d. Nordström), berättar: »Vi är ca 15 personer som vill skapa kollektivhus för alla åldrar. Vi diskuterar med det kommunala bostadsbolaget om möjligheten att ta över ett f.d. studentboende, men det är inte alls klart ännu. Vi tänker oss att bilda en ekonomisk förening som blir ägare av kollektivhuset. Just nu funderar vi över lämplig form för organisering«.

Läs mer:
<https://www.facebook.com/IFKHarnosand>

Ytterligare kollektivhus i Malmö?

Som vi tidigare rapporterat håller Malmö Kommunala Bostadsföretag (MKB) på att bygga kollektivhus i Norra Sofielund. Inflyttning sker nästa år. Tydligen har MKB fått blodad tand ty redan nu börjar man planera för ytterligare ett kollektivhus. Anna Bernstad Saravia Schott, MKB:s projektledare för miljö, har vänt sig till Kollektivhus NU för att få kontakt med grupper i Skåne som kan vara intresserade av bostadsgemenskap. En lämplig tomt finns redan i Augustenborg. Om du är intresserad av projektet, kontakta anna.bernstadsaraviaschott@mkbfastighet.se

Kollektivhus nr 2 på gång i Huddinge

På initiativ av Vänsterpartiet och Miljöpartiet hölls ett möte 4 juni i kollektivhuset Fullersta Backe för att undersöka möjligheterna att starta ett nytt kollektivhus i kommunen. Vid mötet talade Kollektivhus NU:s ordförande Dick Urban Vestbro. En arbetsgrupp bildades för att starta en intresseförening. Den 4 september blir det en ny träff för att börja planera det nya kollektivhuset. »Det gick ju så bra med kollektivhuset Fullersta Backe så vi tycker det är dags att starta en bostadsgemenskap till«, säger Karin Olsson från Vänsterpartiet. Hon har själv bott i Fullersta Backe under många år.

Intresset ökar för byggemenskap i Stockholms län

I sin bostadsmarknadsrapport Läget i länet 2013:14 noterar länsstyrelsen i Stockholm »det ökande intresset att ingå i en byggemenskap. En byggemenskap är en grupp människor som går samman för att aktivt delta i planering och byggande av ett eget bostadshus«. Nu gäller det bara att intresset omsätts i konkreta planer i kommunerna!

Från CoElderly-projektets möte i Laughton Lodge i Lewes. Till vänster de italienska deltagarna och till höger medlemmar i Old Women's Cohousing Group, som håller på att förverkliga ett kollektivhusprojekt i London.

Ska vi gå in för äldreboende med självförvaltning?

I MÅNGA EUROPEISKA LÄNDER får äldre människor med funktionsnedsättningar vård och omsorg genom offentliga skattefinansierade service. Frågan är om de äldre skulle kunna ta en del av ansvaret för sin egen vård och därmed göra omsorgen mer attraktiv och kanske billigare. I andra delar av Europa är äldreboenden starkt försummad. Här skulle självförvaltning kunna vara ett sätt att klara vården när samhället sviker sitt ansvar.

Dessa frågor är utgångspunkt för ett EU-finansierat projekt där Kollektivhus NU ingår som en av fyra partners.*

Vid ett möte i juni förklarade Maria Brenton från Cohousing UK varför hennes grupp är med i projektet. Enligt Maria präglas Storbritannien av starka fördomar mot gamla. De ses som problem och behandlas som objekt. De anses inte kunna klara sig själva. Detta gäller särskilt inom bostadspolitiken. Vad som behövs är en ny syn på äldre, särskilt kvinnor, som hela sitt liv passat upp på make och barn. Maria menar att de flesta äldre kvinnor är kompetenta och beredda att ta på sig arbetsuppgifter. Detta är lättare och roligare om man jobbar tillsammans och bor kollektivt.

Projektet ska göra ett utbildningspaket och ta fram goda exempel på fastighetskötsel och andra kunskaper för självförvaltning av kollektivt boende för människor med olika typer av handikapp. Kollektivhus NU har valt att visa upp Tersen i Falun, Färdknäppen i Stockholm, Bataljonen i Karlskrona och bostadskooperativ med anknytning till Göteborg Independent Living.

Kollektivhus NU ska stå som värd för ett möte i februari 2014. Senare är det meningen att en kurs eller ett seminarium ska ordnas för representanter för befintliga och planerade kollektiva seniorboenden samt för bostadsföretag som är intresserade av frågan. Vidare ska 30 experter intervjua inom området. Projektet ska även resultera i en 'affärsplan', ett antal nyhetsbrev och en slutrapport. Från Kollektivhus NU deltar Kerstin Kärnekull, Ingela Blomberg och undertecknad.

DICK URBAN VESTBRO

* Projektet har fått medel från EU:s Grundtvigprogram för Lifelong Learning. Initiativtagare är ASIS – Consorzio Cooperative Sociali i Neapel.

Övriga partners är Cohousing UK, Storbritannien, och Fundacja Aktywny Senior i Polen. Totalt har projektet fått 70.000 euro. Av denna summa disponerar Kollektivhus NU 10.000 euro. Pengarna får endast användas till resor och logi.

Hur ska framtidens äldre bo?

I PRO:s rapport »Den sociala dimensionen och närmiljön i boendet« handlar ett kapitel om att bygga och planera för gemenskap. Bland exemplen finns Bataljonen i Karlskrona, Obbola i Umeå, byggemaskiner men också Dunderbacken och andra kollektivhus för andra halvan av livet. Kollektivhus NU nämns också liksom att intresset för bogemenskaper ökar i många länder. Rapporten och föredragen från seminariet kring rapporten finns att hämta på <http://www.pro.se/PRO-paverkar/Boendekonferenser/Boendekonferens-maj-2013/>

KERSTIN KÄRNEKULL

Kollektivhus NU

Det här är nummer 27 av »BO TILLSAMMANS« som är föreningen Kollektivhus NU:s informationsblad. Vi har rullande ansvar för redaktionen.

Den här gången är Dick Urban Vestbro och Eva Norrby redaktörer. För nr 28 av Bo Tillsammans efterlyses villiga redaktörer. Utgivning 5 december.

Styrelsen i Kollektivhus NU 2013

Ordförande:

Dick Urban Vestbro, Tullstugan Stockholm, 070-655 94 83, dickurba@gmail.com

Vice ordföranden:

Ulrika Egerö, Trekanten, Stockholm
ulrika.egero@comhem.se

Kassör: Birgitta Nordström, Sockenstugan, Stockholm

Ordinarie styrelsemedlemmar:

Anita Persson, Färdknäppen, Stockholm
Niklas Krantz, Kombo, Stockholm
Inga Alander, Boihop, Göteborg
Bertil Egerö, Slottet, Lund

Suppleanter:

Karin Yttergren-Sahli, Vildsvinet/Örebro
Eva Norrby, Sjöfarten, Stockholm

Webbredaktör: Ingrid Sillén

Vill du prenumerera på vårt elektroniska nyhetsbrev? Skicka e-post till nyhetsbrev-kollektivhus-NU-subscribe@googlegroups.com

På hemsidan www.kollektivhus.nu finns listan över kollektivhus i Sverige.

Medlemskap

Föreningar/kollektivhus betalar efter antal lägenheter, se hemsidan. Enskilda personer kan bli stödmedlemmar för 100 kr/år, gärna mer som en gåva. Plusgirokonto 43 88 62-5. Ange namn och e-post.

www.kollektivhus.nu

Kollektivhus NU på Facebook

Du kan få reda på vad som händer om bogemenskaper mm om du går in på Kollektivhus NU:s fansida www.facebook.com/pages/Kollektivhus-NU/135622309786723. Där kan du även annonsera efter lägenhet i kollektivhus och debattera aktuella frågor.